

DOĞU TÜRKİSTAN HABER BÜLTENİ

EASTERN TURKESIAN NEWS BULLETIN

Nisan 1998

ETIC ALMANYA

Ben çilesi çekilmemiş bir Uygur,
Ben her sabah ciğerine kurşun yiyen bir yetim.
Çaresizlikler içinde sizi düşünüyorum,
Ey esir insanlar diyarında benim esir milletim!
Ve ey Tanrı Dağları ardında
Bayraksız memleketim!

DOĞU TÜRKİSTAN HABER BÜLTENİ

Doğu Türkistan Haber Bülteni

Doğu Türkistan Enformasyon
Merkezi Adına
Sahibi
Abdülceli KARAKAŞ

Yazı İşleri Müdürü
Erkin KARLUK

Yayın Kurulu
Abdülcelil TURAN
Ferhat MUHAMMEDI
Ömercan ŞAHYARI

Redaktör
Rana MUŞ

Yazışma Adresi
Doğu türkistan Enformasyon
Merkezi
Lindwurmstr. 99
80337 München / Germany
E-Mail: etic@uygur.com
Internet: www.uygur.com
Tel: 0049/89/543 88 98
Fax: 0049/89/54 45 63 30

YAYINA BAŞLARKEN...

Doğu Türkistan şimdiki adıyla Şin Jiang Uygur Özerk Bölgesi, Avrasya kıtasının tam ortasındadır. Egemenliği altında bulunduğu Çin'in bütün eyalet ve Özer Bölgelerinin en büyüğü olarak 1.828.418 km² yüzölçümüyle Çin Halk Cumhuriyetinin 1/6'sını oluşturur.

Güneydoğuda Çin'in Gansu ve Çinghay eyaletleri ile güneyde ise Tibet ile komşudur. Kuzeydoğuda Moğolistan, kuzeybatıda Rusya, Kazakistan, Kırgızistan ve Tacikistan; güneybatıda ise, Hindistan, Pakistan ve Afganistan olmak üzere toplam olarak on ülke ile sınır komşusudur. Sing Jiang'ın toplam sınırlarının uzunluğu 5 000 kilometreden fazladır ve çok sayıda sınır kapısına sahiptir.

Doğu Türkistan'ın çevre özelliğine gelince, kuzeyinde Altay Dağları, güneyinde ise Kunlun Dağları, Karakorum Dağları ve Altun Dağları vardır. Doğu Türkistan'ın ortasında, doğuya ve batıya doğru uzanan Tanrı dağları hem Doğu Türkistan'ın sembolü durumundadır, hem de güneyde tarım havzası, kuzeyde ise, Cungar havzası olmak üzere bölgeyi iki büyük havzaya ayırır.

Geleneksel olarak, Tanrı dağlarının güneyi Güney Sin Jiang kuzeyi de Kuzey Sing Jiang olarak ve Kumul havzası ile Turfan havzası da Doğu Sin Jiang olarak bilinir.

Üç sıradağ kitlesini kaplayan kar ve buzullar Tanrı dağlarının eteklerinde yer alan havzalar ile vahaları sulayan nehirleri besler. Bölgede sayıları 500'ü bulan irili ufaklı nehirleri özellikle 20 tanesi çok büyüktür. Bunların içinde Tarım, İli, Ertiş, Manas, Ulungur ve Kara Şehir nehirleriyle iyi bilinir. Bu nehirler, kıvrımlar halinde sayısız vahayı sulayarak buraları çok verimli Tarım alanlarına haline getirir. Buradaki tarlalar, köyler ve kasabalar çok güzel manzaralar sunar ve ünlü bir ozanın dediği gibi, "söğüt ve şeftali çiçeği denizi" halinde uzar gider. Bu havza ve vahalar göçebe hayattan ilk yerleşim hayata geçen Uygur Türklerinin nesiller boyu verimli tarımsal üretim yaptıkları yerlerdir. Aynı zamanda Doğu Türkistan'da doğal güzellikleriyle ünlü çok sayıda göl vardır. Bu göllerin toplam yüzölçümü 9700 Km²'dir ve Doğu Türkistan'ın %0.6'sını oluşturur. Bu göllerin en ünlüleri şunlardır: Bosten gölü, Ebinur gölü, Buluntuo gölü, Ayakkum gölü, Sayram gölü, Akikkol gölü, Cingyu gölü, Jili gölü, Aksaygın gölü ve Aşşiman gölü.

Doğu Türkistan'da 18.600'den fazla irili ufaklı buzul vardır. Çin Halk Cumhuriyeti'nin toplam buzulunun %42'sini oluşturan bu buzullar 24.000 kilometre karelik bir alanı kaplar. Bölgenin toplam buz rezervi 258 milyon metreküptür. Bu katı su rezervi sayesinde Doğu Türkistan su kaynakları bakımından oldukça zengindir.

Dünyanın en büyük çöllerinden biri olan Taklamakan çölü de Doğu Türkistan toprakları içerisinde. Çöl 336.770 km² büyüklüğündedir. Dünyada hareketli kumul kitleleri görülen çöller arasında Arap Yarımadasındaki Arub-Al-hali çölünden sonra, ikinci sırada yer alır. Yine Cungar havzasında bulunan Kurban Tungut çölü 48.000 Km²'li yüzölçümüyle Çin'deki ikinci büyük çöldür. Doğu Türkistan çölleri petrol, doğal gaz, mineral kaynakları bakımından oldukça zengindir.

Bugün bu güzel topraklar Çin zulmü altında inlemektedir. İnsanların esir edilmesi, ülkelerin esaret altında tutulması emperyalist zihniyetin eseridir. İnsanlar "hür" yani "azat" doğmuştur ve "hür" yaşamaya hakları vardır. Bu hakkın gaspedilmesi ise insanlık dışı vahşi bir uygulamadır. Her ay yayınlamayı planladığımız bu bülten "Bağımsızlık Mücadelesinin" sesi olmayı amaçlamıştır. Neden bağımsızlığın sesi olacağız..., "Bağımsızlık" bütün insanların hakkı... ve "azatlık", Kızıl Çin işgalindeki bizlerin nihai hedefi...

"Azatlık yolunda yürüyenlere" destek olmak ise, tüm insanlığın görevi olmalıdır...

Erkin KARLUK

MİLLİ MERKEZİ BAZ ALARAK BAĞIMSIZLIK MÜCADELESİNİ YÜKSEK SEVİYEYE ULAŞTIRALIM

Bildiğimiz gibi, şu an vatandaki kahraman halkımız canını ortaya koyarak, kendi mevcudiyetini muhafaza etmek için mücadele etmekte. Halkımızın bu mücadelesi, Çinlilerin acımasız zulümüyle, yok olmayla karşı karşıya kalan halkımızın sesini dünyaya duyurmakla beraber dışarıda yapılmakta olan mücadelenin gelişmesine de vesile olmaktadır. Aralık 1998'de Türkiye'de kurulan DOĞU TÜRKİSTAN MİLLİ MERKEZİ işte o mücadelelerin ürünü ve dış dünyaya yansımasıdır. Çünkü vatan içinde yapılmakta olan mücadele bütün işlerimizin meş'alesidir.

Bugün dünyada 20'ye yakın ülkede 2 milyon civarında Doğu Türkistanlı yaşamaktadır. Bu sayı dışarıda yapılmakta olan Bağımsızlık mücadelesi için büyük bir güçtür. Maalesef çeşitli iç ve dış etkenler yüzünden vatan dışındaki 40'a yakın teşkilat kendi başına mücadelelerini yürütmekteydi. Gerçi onlar Doğu Türkistanlıların sesini dünyaya anlatmak için ellerinden gelen çabayı göstermiş olsalar da, ülkemizdeki mücadeleye vekillik kılan bir teşkilat olmadığından maddî ve manevî gücümüz dağılıp, vatandaki halkımızın sesini yeterince dünya kamu oyuna duyuramadık ve davamızı uluslar arası platforma taşıyamadık. Bu tür pasif durumlar, Doğu Türkistan halkını umutsuzluğa sürükledi. Bu nedenle ULUSLAR ARASI DOĞU TÜRKİSTAN MİLLİ MERKEZİ'nin kuruluşu bu duruma son vermiş, dışarıdaki Doğu Türkistan davasının geleceği için yeni ufuklar açmıştır.

Bağımsızlığımızı kazanmak için Doğu Türkistan'da binlerce gencimizin şehit olduğu, binlerce hanımın dul, çocukların yetim kaldığı, binlerce mücahidimizin zindanlarda yattığı günümüzde siyasî ve maddî gücümüzü birleştirerek, MİLLİ MERKEZ'DE birleşip bir niyet, bir maksatta Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı için mücadele etmek hepimizin dinî ve millî vazifesidir. Gerçi biz gurbette olsak da, üstü açık hapishaneye dönüştürülen Doğu Türkistanlılara nazaran oldukça rahat, hür yaşıyoruz. Vatandaki halkımızın bizim paramıza, canımıza ve kanımıza ihtiyacı yok. On-

lar bizden sadece seslerini dünyaya duyurmamızı istiyor.

Doğu Türkistan Millî Merkezi'nin kuruluşu, halkımızın işte bu arzu ve isteklerini gerçekleştirmek, aynı zamanda dış dünyadaki mücadeleyi hızlandırmak için atılan bir adımdır. Dolayısıyla dış ülkelerdeki bütün Doğu Türkistanlılar Millî Merkez çatısı altında toplanıp, kişisel çıkarlarından vazgeçip, vatan davasından ibaret bu yüce davayı sonuna kadar devam ettirmek zorundadır.

Bir insan için vatansızlık en zor şeydir. Bu Doğu Türkistanlıların senelerdir yaşadığı acıların neticesidir. Dolayısıyla dünyanın neresinde yaşarsak yaşayalım, bağımsızlığımızı elde etmedikçe vatansızlığın getirdiği bu acılardan kurtulamayız.

* * *

"KIVILCIM"DAN ATEŞLİ SELAM

Sevgili vatandaşlarım, ilk önce "KIVILCIM" gazetesinin yayımlanmasından dolayı hepimizi kutlar ve gazetemiz aracılığıyla Doğu Türkistanlı kardeşlerime olan derin saygı ve selamımı iletirim.

Hepiniz biliyorsunuz, komünist Çinliler Doğu Türkistan'ı işgal ettikten sonra, bütün imkanlarını seferber ederek, halkımızın beyini komünist ideolojiyle yıkmaya çalışmıştır. Uyanık Çin müstebitleri tarihi inkar edip sahte tarih uydurmuş, "Sin Jiang eskiden beri vatanımızın bölünmez parçasıdır." diye bütün gücüyle bağirmiştir. Böylece genç neslin kendi tarihini öğrenme hakkını elinden almıştır. Komünist Çin hakimiyetinin Doğu Türkistan'da çok sayıda Uygurca kitap ve gazete çıkarması, radyo kurması bizi sevdiğinden değil, tersine gençlerin beynini sahte tarih ve çürümüş ideolojilerle yıkayıp, kendine hizmet ettirmek içindir. Çin hükümeti bunlarla da kalmayıp, bütün haberleri kendi kontrolü altında tutup, halkı yalan haberlerle kandırmış, dış dünyayla bağlantısını engelleyip halkımızı yalnız bırakmaya çalışmıştır. Daha da acı olanı şu ki, halkımızı kurtarmak için canı pahasına mücadele eden gençleri, "hırsız, soyguncu, katil" diye nitelendirip halka bu şekilde anlatmak suretiyle onları öcü gibi göstermiştir. Biz bundan Çinlilerin hileciliği karşısında kendi

propaganda hizmetimizi güçlendirip, halkımıza medya aracılığıyla gerçeklerin anlatılması gerektiği sonucunu çıkarıyoruz.

Gerçi yıllardır yurt dışındaki Doğu Türkistan teşkilatlarının propaganda çalışmalarına çok önem verdiklerini görüyoruz. Fakat maddî ve manevî zorluklar ve yaşadıkları devletlerin engellemeleri yüzünden, propaganda çalışmalarında fazla ilerleme katedemedik. Şu an çeşitli ülkelerde İSTİKLÂL, DOĞU TÜRKİSTAN'IN SESİ, DOĞU TÜRKİSTAN, DOĞU TÜRKİSTAN GENÇLERİ, VİCDAN AVÂZİ, TAMÇE ve BİRLİK gibi Uygurca gazete ve dergiler yayınlanmaktadır. Fakat onların toplam sayısı sınırlı olduğundan halkımızın ihtiyacını karşılayamamaktadır. 30 yıllık tarihe sahip olan ve yüksek rakamlarda dağıtılan YENİ HAYAT GAZETESİ bilinmeyen sebepler yüzünden kapatılmıştır. Bu bizim propaganda çalışmalarımız için büyük bir kayıptır. Biz Enformasyon Merkezi olarak bu boşlukları doldurmak için UÇKUN (Kıvılcım) adlı haftalık gazeteyi çıkarmayı kararlaştırdık. Bu gazeteyi yayınlamadan önce, Doğu Türkistan teşkilatlarının sorumlularının ve Uygur aydınlarının görüşlerine başvurduk. Onların çoğu bize manevî bakımdan destek verdiler. Destelerinden dolayı onlara teşekkür ederim.

Kısacası UÇKUN (Kıvılcım) gazetesi vatan içindeki millî mücadele ateşinin, dış dünyadaki küçük bir kıvılcımdır. Biz Uygurlarda "Uçkundin yangın çıkıdu." (Kıvılcımdan yangın çıkar.) diye atasözü vardır. Ben inanıyorum ki, gazetemiz sizin desteklerinizle Doğu Türkistan'daki millî mücadeleye ateşinin daha da büyümesi için gerekli katkıda bulunacaktır.

Abducelil KARAKASH

(Uçkun Gazetesinin Sahibi ve Kurucusu)

ULUSLAR ARASI AF ÖRGÜTÜ KAZAKİSTAN HÜKÜMETİNİN ÜÇ SİYASİ SİĞİNMACIYI ÇİN'E TESLİM ETMESİYLE İLGİLİ OLARAK BÜTÜN DÜNYAYA BİLDİRİ DAĞITTI

ETİC-Haberi: 15 Şubat 1999'da merkezi İngiltere'de bulunan Uluslar Arası Af Örgütü bütün dünyadaki uluslar arası teşkilatlara ve insan hak-

ları koruyucusu şahıslara özel bir mektup göndererek, Kazakistan Hükümetinin uluslar arası hukuku hiçe sayarak sığınmacı üç genci Çin'e geri vermelerini ve Doğu Türkistan'da yürütülmekte olan zulüm ve baskı siyasetini kınamaya çağırıldı.

Doğu Türkistan ile ilgili bu özel mektubun ön kısmında, Kazakistan Hükümetinin Çin'e teslim ettiği 3 sığınmacı gencin adı ve soyadı, Kazakistan'a sığınma isteğinde bulunmalarının nedenleri ve Kazakistan'ın Çin'e geri vermesiyle ilgili bilgilere yer verilmiştir. Mektubun ikinci bölümünde ise, bugün Doğu Türkistan halkının ağır baskılar altında yaşamakta olduğu anlatılmıştır. Uluslar Arası Af Örgütü mektubun sonunda, Çin Devlet Başkanı Jiang Zemin, Çin Yüksek Mahkemesi Başkanı Şiao Yang, Şin Jiang Uygur Özerk Bölgesi Reisi Ablehet ABDÜLRAŞİT, Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan NAZARBAYEV, Kazakistan İnsan Hakları Bakanı Zabayhan Abdildin, Kazakistan Dış İşleri Bakanı Tokayev gibi kişilerin adresleri, telefon ve fax numaraları verilerek bütün sivil toplum örgütleri ve insan hakları savunucuları mektup ve faxla protestoya davet edilmiştir.

KAZAKİSTAN - UYGUR İTTİFAKI KAZAKİSTAN HÜKÜMETİNİN 3 SİĞİNMACI GENÇİ ÇİN'E GERİ VERMESİNDEN DOLAYI BASIN TOPLANTISI DÜZENLEDİ

ETİC Haberi: 24 Şubat 1999'da Kazakistan'da faaliyet gösteren UYGUR İTTİFAKI, Alma-ata şehrinde yabancı muhabirlerle basın toplantısı düzenledi. İttifak basın toplantısında Kazakistan Hükümetinin 3 sığınmacı genci geri vermesini sert bir dille kınadı.

Basın toplantısına Kazakistan'dan ve yabancı ülkelere 30'a yakın gazeteci katıldı. Basın toplantısına Orta Asya'da faaliyet gösteren Doğu Türkistan demek ve teşkilatlarının yetkilileri de katıldı.

Basın toplantısında, Kazakistan'daki DOĞU TÜRKİSTAN DEMOKRATİK MİLLÎ BİRLİĞİ'nin reisi Yusuf Beg Muhlisi bir konuşma yaptı. Muhlisi konuşmasında "Kazakistan Hükümetinin, Birleşmiş Milletler tarafından 1948 yılında ilan edilen

DÜNYA İNSAN HAKLARI GENELGESİ'ne ve uluslar arası hukuka, ayrıca 1996 yılında kararlaştırılan "Siyasi Sığınmacılara Kucak Açma" konusundaki yasalara aykırı davrandığını söyledi. Muhlisi ayrıca Kazakistan Hükümeti'nin bu davranışını Orta Asya'da yaşayan Doğu Türkistan kökenliler olarak kınadığını bildirdi.

Bilindiği gibi, 1998 yılında Çin Hükümeti Hamit Muhammet ve onun gibi 9 suçsuz Uygur gencini millî bozgunculuk suçlamasıyla tutuklama emri çıkardı. Bu dokuz gencin yedisi Çin güvenlik güçlerinden kaçarken askerler tarafından vahşice öldürülmüştür. Hemit Muhammet, Kasim Mehpir ve İlyas Zordun bin bir güçlkle 30 Ağustos 1998'de Kazakistan'a geçmiş ve Kazakistan Hükümetinden siyasi sığınma hakkı istemişlerdir. Fakat Kazakistan Hükümeti bunları tutuklayıp hapse atmış ve bu yıl Şubat ayının başında Çin Hükümetine teslim etmiştir.

İki saat devam eden bu basın toplantısında Orta Asya'daki Doğu Türkistan teşkilatlarının başkanları, gazetecilerin sorularına detaylı ve canlı bir şekilde cevap verdi. Toplantıda ayrıca Doğu Türkistan'ın şimdiki durumuyla ilgili de detaylı bilgi verildi.

AMERİKA UYGURLAR BİRLİĞİ YENİ YÖNETİCİLERİNİ SEÇTİ

ETİC Haberi: Mayıs 1998'de Amerika Birleşik Devletleri'nde faaliyet göstermekte olan bütün Doğu Türkistan teşkilatlarının katılımıyla kurulan Amerika Uygurları Birliği teşkilatı bu yıl Şubat ayında II. Genel Kurulu Toplantısını düzenleyerek yönetim kurulunu seçti. Seçimde Gulamettin Pahta yönetim Kurulu Başkanı, Rıfat Abbas yönetim kurulu başkan yardımcısı, Turdi Hoca genel sekreter, Murat Kadir malî sorumlu, Erkin Sıdik yayın işleri sorumlusu, Abdurrehim Abit Bay uluslar arası ilişkiler sorumlusu, Tugluk Abdurrazak eğitim işleri sorumlusu, Alim Seyitov haber merkezi başkanı ve İskender Kadir kültür işleri müdürü seçildi.

ALMANYA'DAKİ UYGURLAR KAZAKİSTAN HÜKÜMETİNE KARŞI GÖSTERİ DÜZENLEDİ

ETİC Muhabiri: 5 Mart 1999'da Almanya'nın Münih şehrinde yaşamakta olan Uygurlar, Kazakistan Hükümetinin Hamit Muhammet, Kasim Mehpir ve İlyas Zordun'un Çin'e geri verilmesini protesto etmek amacıyla, özel otobüslerle Bonn şehrine gidip, Kazakistan'ın Bonn Büyükelçiliği önünde gösteri düzenlediler.

Kazakistan Büyükelçiliğinin önünde toplanan Uygur göstericiler ellerinde Doğu Türkistan'ın gök bayrağı ve üç sığınmacının adlarının yazılı olduğu, Kazakistan hükümetinin protesto edildiği Almanca ve Rusça pankartlarla 'Kazak - Uygur kardeşir', 'Kazakistan Çin'in sömürsüne dönüşmesin', 'Kazakistan gerçek bağımsızlığına kavuşsun' sloganlarını atarak yürüdüler. Gösteri esnasında Uygurlar çevrelerinde bulunan Almanlara ve gösterinin güvenliğini sağlayan polislere Çin'e teslim edilen üç mücahidin durumu ve Doğu Türkistan'ın günümüzdeki vaziyetini anlatan bildiriler dağıttılar. Aynı zamanda gazetecilerin bu konularla ilgili sorularına cevap verdiler.

Gösterinin yarısına gelindiğinde, gösteriye katılanların temsilcileri ve Doğu Türkistan Avrupa Birliğinin yetkilileri Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev ve Dışişleri Bakanına iletmek üzere yazılan protesto mektubunu vermek üzere Kazakistan'ın Bonn Büyükelçisiyle görüşme isteğinde bulundular. Bu isteğin Alman polisi tarafından Büyükelçi mensuplarına iletilmesi sonucu, elçilik 3 temsilci ile görüşmeyi kabul etti. Böylece, Avrupa Doğu Türkistan Birliği Başkanı Askar Can, Dünya Uygur Gençleri İcra Komitesi Başkanı Dolkun İsa ve Uçkun gazetesi ile Birlik dergisinin sorumlusu Perhat Mehmet gibi vekiller Büyükelçiliğe alındı. Temsilcileri Kazakistan Bonn Büyükelçiliğinin 1. Katibi Polat Sultanov ile Aman Geldi dostane bir şekilde karşıladı. Temsilcilere gösterinin amacı ve isteklerinin ne olduğu soruldu. İlk sözü Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin reisi Askar Can aldı. Askar Can bu gösterinin amacını kısaca izah ettikten sonra şöyle dedi: "Biz Kazakistan Hükümetinin 3 sığınmacı genci Çin'e teslim ettiğini öğrendik ve çok üzüldük. Biz

Kazak halkı ile Uygur halkının kardeş olduğunu biliriz. Bütün dünya kamuoyu da Kazak, Kırgız ve Uygurların aynı coğrafyada yaşayan kardeş halklar olduğunu bilir. Biz de öyle düşündüğümüz için Kazakistan'ın, siyasî sığınma hakkı isteyen Uygurlara sahip çıkacağını umut ederdik. Kazakistan hükümeti de , geri verdiği taktirde Çin Hükümetinin bu gençleri ömür boyu hapis veya ölüm cezasına çarptıracağını iyi bilir. Biz , olabilecekleri bile bile gençleri geri verdiği için Kazakistan'ı protesto etmek amacıyla buradayız. Bizim anlamadığımız , Kazaklar eskiden Rusların egemenliği altındaydı. Uygurların bugünkü durumunu herkesten daha iyi Kazakların bilmesi gerekir. Biz Kazakistan bağımsız olduğu zaman kardeşlerimiz bağımsızlığına kavuştu, bizim bağımsızlığımızın ilham kaynağı olacak diye sevinmiştik. Bu olay bizi umutsuzluğa düşürdü. Demin bir Türk gazeteci gösterinin amacını sordu. Olayı kısaca anlattığımda, gazeteci "Siz kardeş milletsiniz. Nasıl olur da Kazakistan Hükümeti o gençleri ölüme teslim eder?" diyerek şaşkınlığını belirtti. Sizler de iyi biliyorsunuz ki Çinlilerin Kazakistan'dan toprak isteği var. Fakat Çin kendi iç düzenini sağlayamadığından bu isteğini dile getirmeye fırsat bulamadı. Çin toparlandıkça bu isteğini de dile getirecektir. Kazakistan ile Çin arasında bulunan Doğu Türkistan'ın bağımsızlığını kazanması Çin'in yayılmacı politikasının engellenmesi bakımından çok önemlidir. Kazakistan Hükümetinin bu defa ki tutumu, Uygur halkını üzmüştür. Uygur - Kazak dostluğuna zarar vermiştir. Bu da Çin'in asırlardır uygulaya geldiği politikalarından biridir. Biz Avrupa Doğu Türkistan Birliği olarak Kazakistan'ın bu insanlık dışı hareketini bütün uluslar arası kuruluşlara, Avrupa parlamentosuna ve dünya kamuoyuna şikayet edeceğiz.

Askar Can'ın ardından Ferhat Mehmet söz alarak şöyle dedi: "Ben eskiden Doğu Türkistan'da hükümet radyosunda muhabir idim. Yanımda oturan Dolkun İsa Bey de Doğu Türkistan'daki öğrenci hareketinin lideriydi. Biz şu an Almanya'da siyasî sığınmacı olarak yaşamaktayız. Biz Doğu Türkistan'dan çıktığımız için oradaki durumu iyi biliyoruz. Bir siyasî suçlunun Çin'de

nasıl cezalandıracağını iyi biliriz. Bundan dolayı 3 sığınmacımızı Çin'e teslim etmeniz bizi çok üzdü. Örneğin, Almanların bizimle hiç kan bağı olmadığı halde, Uygur sığınmacıları almaktadır. Almanlar bugüne kadar hiçbir sığınmacıyı Çin'e geri vermemiştir. Ama Orta Asya'daki Uygur, Kazak, Kırgız ve Özbekler kardeş oldukları halde Kazakistan Hükümetinin, Batılıların yaptıklarını bile yapmayarak, bu üç sığınmacıyı Çin'e teslim etmesi, bütün dünya Uygurlarını üzmüştür.

Son olarak, Dünya Uygur Gençleri Kurultayı İcra komitesi Başkanı Dolkun İsa söz alarak şöyle dedi: "Biz Uygur ve Kazak halkları asırlardır kardeşçe yaşaya gelmekteyiz. Bugün Doğu Türkistan'da 1 milyon Kazak yaşamaktadır. Kazakistan'da ise 500-600 bin Uygur yaşamaktadır. Eski Sovyetler Birliği parçalanıp, Kazakistan bağımsız olduktan sonra, kardeşlerimiz bağımsız oldu diye sevincimizden bayram etmiştik. Biz de Kazaklardan ilham alarak bağımsız olacağız diyerek sevinmiştik. Kazakistan Hükümeti bazı konularda bize yardım edecek diye umutlanmıştı. Kazakistan'ın bağımsızlığından ilham alarak Doğu Türkistan'da büyük uyanışlar ortaya çıkmıştı. Pek çok tüccarımız Kazakistan'a gidip ticaret yaptı. Kazakistan Hükümeti bunlara iyi şartlar hazırladı. Bundan dolayı Kazakistan Hükümetine teşekkürlerimizi sunarız elbette. Maalesef 3 sığınmacının teslim edilmesi olayı, bütün Doğu Türkistan halkını özellikle de Kazakistan'da yaşayan Uygurları üzmüştür. Bu olayın gelecekte tekrarlanması Doğu Türkistan'da yaşayan Kazaklar ile Uygurlar arasındaki iyi ilişkileri bozabilir. Kazakistan Hükümetine bu insanların geri verilmesi olayı basit gibi gözükse de, Kazak-Uygur dostluğunun bozulmasına neden olabilir. Çünkü eskiden beri Çinliler ve Ruslar, Kazaklar ile Uygurların arasını bozmak için çeşitli hilelere başvurmuşlardır. Kazakistan Hükümetinin bu tür oyunlara gelmemesini umut ediyorum".

Temsilciler isteklerini belirttikten sonra, Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin reisi Askar Can Kazakistan Cumhurbaşkanı, Kazakistan Dışişleri Bakanı ve Kazakistan İnsan Hakları Bakanına yazdığı protesto mektubunu elçiliğe teslim etti.

Kazakistan Elçiliğinin 1. Katibi ve Baş Da-

nışmanı Polat Sultanov şöyle dedi: "Konuştuğlarımızı ve mektubunuzu bugün öğleden sonra, hükümetimize iletacağım. Emin olunuz ki, iki tarafı da memnun edecek bir netice çıkacaktır".

Elçilik mensupları vekillerimizin konuşmalarını baştan sona kaydettiler. Daha sonra temsilcileri elçiliğin dış kapısına kadar uğurladılar.

KAZAKİSTAN'A KARŞI YAPILAN PROTTESTO GÖSTERİSİ DIŞ MEDYADA

ETİC Haberi: Almanya'daki Uygurların Hamit Mehmet başkanlığında, 3 sığınmacı gencin Kazak Hükümeti tarafından Çin'e teslim edilmesini protesto etmek amacıyla Kazakistan'ın Bonn Büyükelçiliği önünde düzenledikleri gösteriye yabancı basın büyük ilgi gösterdi.

Gösteriyle ilgili haber, telefon aracılığıyla Çek Cumhuriyeti'nin Prag şehrinde bulunan, ABD'nin Azat Radyosuna iletilerek canlı olarak yayınlandı. Ertesi gün yani 6 Mart 1999 günü Almanya'nın en büyük siyasî gazetesi olan Güney Alman Gazetesinde de olaya geniş yer verildi. Bu gazetenin muhabiri Frank'ın yazdığı haberde, 3 Uygur sığınmacı gencin Çin'e geri verilmesiyle ilgili detaylı bilgi ve gelişmelere yer verildi. Bunun yanı sıra Doğu Türkistan'ın bugünkü durumu da anlatıldı. Bu haberin içeriğine bakıldığında, gazeteci Frank'ın Kazakistan'ın Bonn Büyükelçiliğine telefon ederek: "Ülkeniz Birleşmiş Milletler Beyannamesine imza atmış. Bu beyannamede 'siyasi sığınma talebinde bulunanlar kendi ülkelerine iade edilemez' maddesi var. Bu olaya nasıl bakıyorsunuz?" diye sorduğu ve elçilik mensuplarının buna cevap veremedikleri anlaşılıyor. Fakat onlar 3 sığınmacı genci Çin'e teslim ettiklerini kabul etmek zorunda kalmışlardır.

AVRUPA İSLAM BİRLİĞİ KAZAKİSTAN'IN ÜÇ SİĞINMACI UYGUR GENÇİ ÇİN'E TESLİM ETMESİNDEN ÇOK ÜZÜNTÜ DUYUĞUNU BİLDİRDİ

ETİC Haberi: Merkezi Almanya'nın Köln şehrinde bulunan Avrupa Türk - İslam Birliğinin Genel Sekreteri Doğan Aktaş Avrupa Doğu Türkistan Birliği Başkanı Askar Can ile görüşmesin-

de, Uygurlar ile kardeş olan Kazakların kardeşliğe vefasızlık ederek 3 siyasi sığınmacıyı Çin'e geri vermesinden büyük üzüntü duyduklarını ve Avrupa Türk İslam Birliği olarak gerekli tepkiyi Kazakistan Hükümetine göstereceklerini söyledi.

Bu teşkilatın yetkilisi 5 Mart 1999'da Münih'teki Uygurların Bonn'a geleceğini duyduktan sonra, Avrupa Doğu Türkistan Birliğine telefon ederek göstericilere kahvaltı ikram edeceklerini söyledi. Çünkü Bonn ile Köln'ün arası 30 km civarındaydı. 4 Mart günü Münih'ten otobüsle yola çıkan göstericilerimiz ertesi gün saat 7'den önce Köln şehrine ulaşarak Avrupa Türk İslam Birliğini ziyaret etti. Bu teşkilatın yöneticileri göstericileri öz kardeşi gibi samimî ağırladı ve onlarla sohbet etti. Ziyaret esnasında Avrupa Doğu Türkistan Birliği yöneticileri onlara Doğu Türkistan'ın şimdiki durumu hakkında detaylı bilgi verdiler.

ÇİN'DEKİ YENİ GELİŞMELER

PEKİN BAHARI gazetesinin Mart 1999 sayısında yer alan haberler:

20 Ocak 1999'da Pekin-Guang Zhou demir yolu kimliği belirsiz kişiler tarafından bombalandı. Patlama sonucunda 10'a yakın tren Pekin, Xi jia zhuang, Baoding ve Hendek'teki tren istasyonlarında mahsur kaldı. He Bei Eyaleti Emniyet Müdürlüğü yetkilisi olayı işsiz işçilerin yapmış olabileceğini söyledi.

4 Ocak 1999'da Liao Ning Eyaletinin Jün Hei bölgesinde bir yolcu otobüsü bombalandı, Patlama sonucu 19 kişi öldü.

13 Ocak 1999'da Guang Dong Eyaletinin Zhu Hai şehrinde bir otobüs durağında patlayan bomba sonucu iki kişi ağır yaralandı.

18 Ocak 1999'da Si Çüan'da bir sinema kimliği belirsiz kişiler tarafından bombalandı.

25 Ocak 1999'da Hunen'in Yijiang Nahiyesi Hükümet binası önündeki ticaret merkezi kimliği belirsiz kişiler tarafından bombalandı. Patlama sonucu 9 kişi öldü, 65 kişi de yaralandı.

29 Ocak 1999'da Shen Zhen'in Fu tian bölgesindeki bir otel önünde bomba patladı.

Guang Dong Eyaleti'nin Feng Kay nahiyesinde Jing Zhuang pazarındaki 3 aile planlaması

memuru, plan dışında çocuk yaptığı için bir eve ceza parası almaya gittiğinde, bu haksızlığa tepki gösteren halk tarafından dövülerek rehin alındı. Bu olayı bastırmak için gelen polisler de karşı koyan halk, iki polis arabasını ateşe verdi ve çok sayıda polisi yaraladı.

SUUDİ ARABİSTAN'DAKİ UYGUR RADYOSUNUN YAYIN SAATI İKİ SAATE ÇIKARILDI

ETİC Haberi: Suudi Arabistan Hükümeti, Suudi Radyosu, Türkistan Bölümünün Uygurca yayın süresini 18 Mart 1999 gününden itibaren bir saatten iki saate çıkardı ve eleman sayısını çoğaltma kararı aldı.

Suudi Arabistan Hükümeti, Suudi Radyosunun Türkistan Bölümü 1982 yılında kuruldu. O tarihten itibaren bu radyo her gün Ürümçi saati ile 9:00'dan 10:00'a kadar bir saat yayın yapmaktadır. Programlar daha çok dinî içerikli olup, bunun yanı sıra dünyadan ve Doğu Türkistan'dan haberlere de yer verilmektedir. Bölümde iki Uygur eleman çalışmaktadır. 18 Mart 1999 tarihinden itibaren Uygurca yayın süresi Ürümçi saati 9:00'dan 11:00'e kadar iki saate çıkarılmıştır.

BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATI İNSAN HAKLARI KOMİTESİNİN MÜNİHTE DÜZENLEDİĞİ TOPLANTIDA DOĞU TÜRKİSTAN DAVASI ANLATILDI

ETİC Haberi: 22 Şubat 1999'da Birleşmiş Milletler Teşkilatı İnsan Hakları Komitesi, Almanya'nın Münih şehrinde bulunan Münih Üniversitesinde "ÇİN'DE İNSAN HAKLARI" konulu bir konferans düzenledi. Çin Demokratik Hareketi Dış İlişkiler Müdürü Wei Jing Sheng ve Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin reisi Askar Can toplantıya resmî davetli olarak katıldı.

Toplantıda Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin reisi Askar Can komünist Çin'in Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri hakkında bilgi verdi. Askar Can konuşmasında Çin göçmenleri meselesi, atom denemeleri, aile planlaması, doğal zenginliklerin talan edilmesi, çevre kirliliği ve Çin Hükümetinin asimile politikası hakkında ge-

niş bilgi verdi. Askar Can konuşmasının sonunda, günümüzde Çin Halk Cumhuriyetinin insanlara acımasızca zulüm yaptığını, Doğu Türkistan halkının bu zulme karşı koyduğunu söyledi. Bu mücadelenin Doğu Türkistan halkının bağımsızlığına kavuşuncaya kadar devam edeceğini söyledi.

Çin Demokratik Hareketinin Dış İlişkiler reisi Wei Jing Sheng de konferansta bir konuşma yaptı. Doğu Türkistan'da yapılan bu zulmün sorumlusunun komünist parti olduğunu söyleyen Wei Jing Sheng Çin'in demokratikleştiği takdirde bu zulmün biteceğini, aynı zamanda bağımsızlık için gerekli şartların oluşacağını vurguladı.

Konferansa, Almanya'daki insan hakları kuruluşlarının sorumluları, Alman Sinologlar ve çok sayıda profesör katıldı.

ÇİNLİ ALİMLER UYGURLARIN İRKİNİ ARAŞTIRMAYA BAŞLADI

ETİC Haberi: Türkiye'nin önde gelen gazetelerinden HÜRRIYET'in 14 Mart'taki sayısında yer alan haberde, yakında bir grup Çinli bilim adamının DNA tekniğinden yararlanarak Uygurların ırkî özelliklerini ortaya çıkarmak için tarihî İpek Yolu üzerinde araştırma yapmaya başladıkları heberine yer verdi. Çin bilim adamları ilk araştırmalarında bazı olguları elde ettiler.

Shang Hai Müzesi ve Shang Hai Fudan Üniversitesindeki Xü Yong Çing gibi bilim adamlarının bu araştırması ağırlıklı olarak Doğu Türkistan'da yapılmakta. Çin bilim adamları Doğu Türkistan'da 3200 yıllık geçmişe sahip 10 civarında kabilenin DNA örneği topladı.

Araştırmaya katılan Çinli bilim adamı Şü Yong Çing, an'anevî araştırma teknikleriyle sadece kavimlerin cinsiyeti, fizyolojik ve ırkî özelliklerini ortaya çıkarabileceğini söyledi.

Doğu Türkistan'ın ve Uygur Türklerinin tarihini araştırmada kötü namı dünyaya yayılan Çin arkeolog ve tarihçilerinin bu araştırmalarının insanlara ne kadar inandırıcı geleceği henüz bilinmiyor.

ALMAN ORDUSUNDA MÜSLÜMAN ASKERLERİN SAYISI ÇOĞALMAKTA

ETİC Haberi: Alman Federal Meclisi Savunma Komisyonunun yayınladığı raporuna göre, Alman ordusunda Alman ırkından olmayan Müslüman askerlerin sayısını giderek çoğalmakta. Alman ordusundaki Müslüman asker sayısı bu yıl 500'e ulaştı. 330 bin Alman askerinin içindeki bu Müslüman askerlerin çoğu Türklerden oluşuyor.

ÇEÇENİSTAN DEVLET BAŞKANI ASLAN MAŞADOV ÇEÇEN HALKINI İÇ BARIŞI KORUMAYA ÇAĞIRDI

ETİC Haberi: Çeçenistan Devlet Başkanı Aslan Maşadov Çeçenistan'ın başkenti Grozni'de 30 bin kişiye hitap etti. Maşadov konuşmasında kendisine karşı yapılan darbe ve ayaklanmaların başarımaya ulaşamayacağını ve Çeçenistan'ın iç huzurunu kimsenin bozamayacağını söyledi. Yağmur altında konuşma yapan Maşadov Çeçenistan halkını iç ve dış düşmanlara karşı uyanık olmaya çağırdı.

Dudayev şehit edilip yerine Aslan Maşadov seçildikten sonra Maşadov'a birkaç suikast girişiminde bulunmuş, toplumsal düzen bozulmaya çalışılmıştır.

ALMANYA'NIN MÜNİH ŞEHRİNDE 50 TÜRK CEMİYETİ "DOĞU TÜRKİSTAN VE KOSOVA'NIN DURUMU" KONULU KONFERANS DÜZENLEME KAMPANYASI BAŞLATTI

ETİC Haberi: Türkiye Diyanet İşlerin Başkanlığı'na bağlı Almanya'nın Münih şehri ve çevresindeki 50 İslam kültürü derneği ve bu cemiyetlere bağlı camiler, bu yıl Şubat ayından itibaren "DOĞU TÜRKİSTAN VE KOSOVA'NIN BUGÜNKÜ DURUMU" konulu konferans düzenleme kampanyası başlattı.

5-6 ay devam edecek olan toplantıya merkezi Münih'te bulunan Doğu Türkistan Enformasyon Merkezi, Avrupa Doğu Türkistan Birliği ve Dünya Uygur Gençleri Kurultayı yetkilileri davet üzerine konuşmacı olarak iştirak etti. Toplantıda Türk cemaatine Doğu Türkistan'ın bugünkü durumuyla ilgili detaylı bilgi verildi.

Bugüne kadar, Münih Pasing İslam Medeniyet Cemiyeti, Münih Allah İslam Medeniyeti Cemiyeti ve Münih Dahao İslam Medeniyeti Cemiyeti gibi derneklerin düzenlediği üç konferansta Doğu Türkistan Enformasyon Merkezinin Başkanı Abdülcélil Karakaş Doğu Türkistan'ın bugünkü durumu hakkında üç defa, Avrupa Doğu Türkistan Birliği'nin reisi Askar CAN iki defa konferans verdi.

Doğu Türkistan Enformasyon Merkezinin Başkanı Abdülcélil Karakaş konferansta Doğu Türkistan'ın tarihini, coğrafyasını, doğal zenginliğini, siyasî ve dinî durumunu anlattı. Ayrıca Komünist Çin'in Doğu Türkistanlılara yapmakta olduğu zulmü anlatan 50'ye yakın fotoğrafı sergiledi. Sayın Abdülcélil Karakaş komünist Çin haki-miyetinin aile planlaması siyaseti çerçevesinde hamile kadınların karnındaki bebekleri acımasız bir şekilde sağlıksız ortamda nasıl kürtaj yaptığını belgeleyen fotoğraflarla ve Çin hapisanelerinde Uygur gençlerinin maruz kaldığı işkenceleri belgeleyen fotoğraflarla, Doğu Türkistan'daki vahşet sergilediğinde pek çok kişi ister istemez göz yaşları döktü. Bunun dışında Doğu Türkistan Enformasyon Merkezinin hazırladığı Doğu Türkistan'ın Bugünkü Durumu konulu raporu konferansa katılanlara dağıtıldı. Bu raporda Doğu Türkistan'ın ekonomisi, eğitim urumu, atom denemeleri, ekolojinin bozulması, Çin'in asimilasyon politikası, aile planlaması, Uygur kızlarının fuhuş yapmaya zorlanması, tutuklamalar, keyfi yapılan işkenceler, Türk-İslam Dünyasının Doğu Türkistan'a bakışı ve Orta Asya Türk Cumhuriyetleri olmak üzere 10 bölümden oluşmaktadır. Raporun her bölümüne uygun fotoğraflar da yer almaktadır.

Konferansta Türk Cemiyetlerinin yetkilileri ile Münih'teki Kosovalıların temsilcileri birer konuşma yaptı. Temsilciler konuşmalarında Doğu Türkistan halkının karşı karşıya kaldığı durumun Kosova'daki dramdan farklı olmadığını, fakat bunların bir gün biteceğini söylediler ve bunları dünya kamuoyuna duyurmanın çok önemli olduğunu vurguladılar.

İSVEÇLİLER UYGURLARI TANIMAYA BAŞLADI

ETİC İsveç Muhabiri Cemşit Sadık'ın Haberi: İsveç'teki Doğu Türkistan Cemiyetinin faaliyetleriyle, kısa bir süre içinde Doğu Türkistan mücadelesiyle ilgili iyi bir temel atılmasının yanı sıra, 'Uygur' adı da yavaş yavaş tanınmaya başlandı.

İsveç Doğu Türkistan Cemiyeti, 9 Mayıs 1997'de İsveç'in başkenti Stockholm'de kurulmuştur. İsveç'te kurulan ilk Uygur teşkilatıdır. Teşkilatın nizamnamesinde, "Doğu Türkistan'ın tarihini ve kültürünü İsveç halkına tanıtmak. ayrıca İsveç'te yaşamakta olan Uygurlara yardımcı olmak, Çinlilerin Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalini dünya kamuoyuna çeşitli ülkelerdeki Doğu Türkistan teşkilatlarıyla işbirliği içinde anlatmak" olduğu net bir şekilde belirtilmiştir.

Cemiyet kuruluşundan iki yıl sonraki süre içerisinde, İsveç parlamento üyeleri, İsveç'teki insan hakları kurumları, İsveç'teki Tibet teşkilatları ve Türk - İslam cemiyetleri gibi pek çok teşkilatla işbirliği içerisinde Uygur Türklerini ve Doğu Türkistan mücadelesini dünya kamuoyuna, özellikle İsveç halkına anlatmaya çalıştı. Doğu Türkistan Cumhuriyetinin kuruluşunun 54. yıl dönümü, Çin'in Gulca'da yaptığı katliamın ikinci yılı dolayısıyla Tibetlerle ortaklaşa düzenlenen konferanslar İsveç halkının dikkatini çekti. Geçen sene Tibetlilerle ortaklaşa düzenlenen DOĞU TÜRKİSTAN, TİBET, İÇ MOĞOLİSTAN VE DEMOKRATİK ÇİNLİLERLE İŞBİRLİĞİ TOPLANTISI da İsveçlilerin büyük ilgisini çekmişti. Toplantıya dört tarafın yetkilileri ile İsveçliler katılmıştı. Yakında yine Kazakistan Hükümetinin 3 siyasî sığınmacıyı Çin'e teslim etmesini protesto etmek amacıyla Kazakistan'ın İsveç Büyükelçiliği önünde gösteri düzenlendi. Ayrıca basın toplantısı yapıldı. Yabancılar Doğu Türkistan ile ilgili seminerler düzenlendi. İsveç Doğu Türkistan Cemiyeti çeşitli yollarla Doğu Türkistan davasını dünya kamuoyuna anlatmaya çalışmakta.

DOĞU TÜRKİSTAN'DA SİYASİ BASKI ÇOĞALDIKÇA AVRUPA'YA GELEN UYGUR SİĞİNMACILARIN SAYISI DA GİDEREK ARTIYOR

ETİC Haberi: Doğu Türkistan'ın siyasî durumu ağırlaştıkça çeşitli yollarla Avrupa'ya gelen Uygur sığınmacıların sayısı artıyor.

1990 yılından önce Doğu Türkistan'dan gelip Avrupa'ya sığınan Uygur hemen hemen yok gibiydi. Almanya ve İsveç gibi ülkelerde 60'lı yıllarda Türkiye ve diğer ülkelerden işçi olarak gelen 30'a yakın Uygur vardı ama Avrupa'ya Uygurların sığınmacı olarak gelmesi 1986 yılı başlarına rastlar. Avrupa'daki Uygur sığınmacı 90'dan önce birkaç kişiden fazla değildi. 1990'lı yılların başında Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nin art arda bağımsız olmasıyla Çin Hükümeti oradaki bağımsızlık rüzgarının Doğu Türkistan'a sıçrayacağı endişesiyle uygulamaya koyduğu açıklık politikasını değiştirerek, kültür inkılabında uyguladığı ırkçı politikayı yürürlüğe koydu. Bu tutumu Doğu Türkistan'daki siyasî havanın gerginleşmesine neden oldu. Bunun sonucunda Doğu Türkistan'da çeşitli siyasî faaliyetlere katılan, örgüt kuran ve insan hakları bakımından zarara uğrayan Uygurlar çeşitli yollarla Avrupa'ya kaçmaya mecbur oldu. 1990'dan sonra Almanya, İsveç, İsviçre, Hollanda, Belçika ve Fransa gibi Avrupa ülkelerine gelip sığınanların sayısı 400'ü aştı. Bunların içinde millî mücahitler, diplomatlar, gazeteciler, öğretmenler, öğrenciler, sanatçılar, din adamları, ticaretçiler, polisler, memurlar ve çiftçiler bulunmaktadır. Avrupa'ya eskiden gelmiş olanlarla sonradan gelenler el ele verip, birlik beraberlik içinde Avrupa Doğu Türkistan Birliği, İsveç Doğu Türkistan Cemiyeti, Doğu Türkistan Enformasyon Merkezi ve Dünya Uygur Gençleri Kurultayı gibi teşkilatları kurdular. Bu cemiyetlerin çatısı altında Doğu Türkistan davasını dünya kamuoyuna anlamaya çalışmaktalar.

YABANCI ÜLKELERDEKİ DOĞU TÜRKİSTAN TEŞKİLATLARI

1. Doğu Türkistan Millî Merkezi, Türkiye. Başkan: Emekli General M. Rıza BEKİN.

2. Doğu Türkistan Vakfı, Türkiye. Başkan: Emekli General, Mehmet Rıza BEKİN.
3. Doğu Türkistan Dayanışma Derneği, Türkiye. Başkan: Seyit TARANÇI.
4. Doğu Türkistan Göçmenler Cemiyeti, Türkiye. Başkan: Abdülveli Can.
5. Doğu Türkistan Kültür ve Dayanışma Derneği, Türkiye. Başkan: Mehmet Emin BATUR.
6. ABD Doğu Türkistan Araştırma Merkezi, ABD. Başkan: Gulamettin PAHTA.
7. Tanrı Dağı Öğrenciler Birliği, ABD. Başkan: Ruşen ABBAS.
8. Doğu Türkistan Kurtuluş Merkezi, ABD. Başkan: Enver YUSUF.
9. Taklamakan İnsan Hakları Komitesi, ABD. Başkan: Ablacan Leyli NAMAN.
10. Avustralya Doğu Türkistan Cemiyeti, Sidney. Başkan: Ahmet İGEMBERDİ.
11. NSV Doğu Türkistan Cemiyeti, Sidney.
12. Melborn Doğu Türkistan Cemiyeti, Avustralya.
13. Birleşmiş Orta Asya Uygur Teşkilatları Siyasî Komitesi, Kazakistan. Kurul Başkanları: Yusuf Muhlisi, Sabit Abdurrahmanov, Kahraman Hocamberdi.
14. Uluslar Arası Uygurlar İttifakı, Kazakistan. Başkan: K. Hocamberdi.
15. Doğu Türkistan Kurtuluş Birliği, Kazakistan. Başkan: Yusuf Muhlisi.
16. Uyguristan Kurtuluş Teşkilatı, Kazakistan. Başkan: Sabit Abdurrahmanov.
17. Kazakistan Uygur Medeniyet Merkezi, Kazakistan. Başkan: Turgan Tohtamov.
18. Uygur Avazı Gazetesi, Kazakistan. Başkan: Yoldaş AZMATOV.
19. Kırgızistan Uygurlarının Cumhuriyetli İttifakı, Bişkek Başkan: Nigmet Abdülkadir.
20. Merkezi Asya'daki Uygur İletişim Merkezi, Bişkek. Başkan: Nurmehmet Kencioğlu.
21. Kırgızistan Uygur Medeniyet Merkezi, Bişkek. Başkan: Danik Abbasov.
22. Özbekistan Uygur Medeniyet Merkezi, Özbekistan. Başkan: Kurbancahan Ahmet.
23. Türkmenistan Uygur Medeniyet Merkezi, Türkmenistan.
24. Avrupa Doğu Türkistan Birliği, Almanya. Başkan: Askar CAN.
25. Avrupa Uygur Cemiyeti, Almanya. Başkan: Abdulcelil KARAKAŞ.
26. Dünya Uygur Gençleri Kurultayı, Almanya. Başkan: Ömer KANAT.
27. İngiltere Doğu Türkistan Birliği, İngiltere. Başkan: Süleyman OKUGAN.
28. Suudi Arabistan Radyosu Türkistan Masası, Suudi Arabistan. Başkan: Abdulahad Mehmeteli.
29. Rusya Uygur Medeniyet Merkezi, Moskova. Başkan: Refket Sadikov.

Bunların dışında Hindistan, Pakistan, Afganistan, Keşmir, Moğolistan, Japonya, Hong Kong, Mısır, Suudi Arabistan, İsveç, İsviçre, Hollanda, Bulgaristan, Kanada ve Kuveyt gibi ülkelerde faaliyet gösteren fakat adı açıklanmayan resmî ve gayri resmî teşkilatlar da Doğu Türkistan'ın bağımsızlığı için mücadele vermekte.

* * *

ALMAN DIŞİŞLERİ BAKANI FISCHER BRÜKSEL'DE DOĞU TÜRKİSTAN TEMSİLCİLERİNİ KABUL ETTİ

ETİC Haberi: 22 Mart 1999'da merkezi Brüksel'de bulunan Avrupa Parlamentosu binasında Avrupa Birliğine üye ülkelerin Dışişleri bakanlarının toplantısı devam ederken, Almanya'da faaliyet gösteren Avrupa Doğu Türkistan Birliği ile Dünya Tehlike Altındaki Milletleri Koruma Teşkilatı ortaklaşa Avrupa Parlamentosu binası önünde gösteri düzenledi.

Bu gösteriye katılmak için Almanya'nın Münih şehrinde yüzlerce kilometre yolu aşarak gelen Uygurlar, Avrupa Parlamentosu binası önünde yorgun olmalarına rağmen, Çin Hükümetine karşı sloganlar attılar.

Bu gösterinin amacı; toplantıya iştirak eden Avrupa Parlamentosuna üye ülkelerin Dışişleri Bakanlarının dikkatini çekmek ve dünya kamuoyunun desteğini sağlamak idi.

Gösteride Uluslar Arası Doğu Türkistan Mil-

İf Merkezi'nin Başkan Yardımcısı ve Avrupa Doğu Türkistan Birliği'nin Başkanı Askar CAN Avrupa Parlamentosu binasının önünde basın bildirisi okudu. Bildiride Doğu Türkistan'ın içinde bulunduğu karanlık günler ve Çin zulmü anlatıldı, Aynı zamanda Doğu Türkistan'ın bugünkü durumunu anlatan kitapçıklar dağıtıldı. Gösteri Belçika polisinin izniyle saat 10:30'da başladı. Saat 13:00'te toplantıya katılan Alman Dışişleri Bakanı ve Avrupa Parlamentosu dönem başkanı Fischer toplantı arasında zaman ayırıp Avrupa Doğu Türkistan Birliği Başkanı Askar CAN başkanlığındaki Doğu Türkistan temsilcilerini kabul etti. Kabul esnasında Askar CAN konuşma yaptı. Can konuşmasında şöyle dedi: "Bugün komünist Çin Hükümeti Uygurlara karşı acımasız etnik temizlik politikası uyguluyor. Hapislerde on binlerce Uygur genci işkenceye maruz kalıyor. Günahsız insanlara yargısız infaz uygulanıyor. Uygur halkı sizden yardım bekliyor." Temsilcilerin konuşmasını dikkatle dinleyen Fischer şöyle dedi: "Ben Avrupa Birliği Dışişleri Bakanları reisi olarak, Avrupa Birliğinin Çin Hükümeti'nin kınayan bir karar çıkarması için çaba harcayacağım."

Gösteri 3 saat devam etti.

AMERİKA DIŞİŞLERİ BAKANLIĞININ ÇİN'DEKİ İNSAN HAKLARI KONUSUNDA YAYINLADIĞI RAPORUNDA DOĞU TÜRKİSTAN MESELESİ ÜZERİNDE ÖZELLİKLE DURULDU

ETİK Haberi: Amerika Dışişleri Bakanlığı 26 Mart 1999'da Çin'in 1998 yılındaki İnsan hakları meseleleriyle ilgili bir rapor yayımladı. 62 sayfalık bu raporda Çin Halk Cumhuriyeti'nin dikta rejimiyle yönetilen bir ülke olduğuna, bütün devlet dairelerini komünist parti üyelerinin ele geçirdiğine, halkın hiçbir söz hakkı olmadığına yer verilmiştir. Aynı zamanda bu raporda, Çin'deki azınlıkların her yönden Çinlilerin baskı ve hakaretine maruz kaldığı yazılmıştır.

Amerika Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan bu raporda, Çin Hükümetinin Uygurlara karşı yürütmekte olduğu zulüm, baskı politikası ve Uygur bölgesindeki olaylara değinilerek şöyle denmiş:

"Çin Komünist Partisi sözde, hayatın bütün alanlarında azınlıklara kolaylık sağlamayı, her bakımdan onlara teşvik siyaseti uygulamayı vaat etmiş olmasına rağmen, uygulamada böyle değildir. Uygur bölgesinde Çinli göçmenlere bütün imkanlardan yararlanma hakkı verilmiştir. Fakat Uygur ve Tibet gibi azınlıklar dışlanmaktadır. Çin milliyetçiliği bu bölgelerdeki problemlerin ana kaynağı olmasına rağmen, Çin Hükümeti Tibet ve Uygur bölgesinde Çin milliyetçiliğinin varlığını kabul etmiyor."

Amerika Dışişleri Bakanlığının raporunda, "Çin Hükümetinin Uygur bölgesinde uyguladığı ekonomik reformdan genellikle Çinlilerin yararlandığını, bu yüzden Çinlilerin akın akın bu bölgeye geldiği" anlatılmış.

Uluslar Arası Af Örgütünün raporunda, Çin Hükümetinin hiçbir sebep göstermeksizin on binlerce Uygur'u tutukladığı ve işkence yaptığı, bazı kişilerin açıkça, bazılarının ise gizlice idam edildiği yazılmış.

Raporda Çin Hükümetinin bu bölgeye çok sayıda Çinli göçmen yerleştirmesi neticesinde, bazı şehirlerin tanınmaz hale geldiği anlatılarak şöyle denmiş:

"Örneğin, eskiden nüfusunun %80'i Uygur olan Ürümçi şehrinde bugün Uygurların sayısı, %20'lere düşmüştür. Çinlilerin nüfusu ise %80'leri aşmıştır. Aynı zamanda Çinlilerin Uygur Bölgesinde yaptığı atom denemeleri pek çok hastalığa neden olmuştur. Pekin Hükümetinin uygulamakta olduğu ırkçı politika neticesinde, yapılan ekonomik reformlardan yalnızca Çinliler yararlanmaktadır. Uygurların çoğunu fakir çiftçiler oluşturmakta olup, nüfusunun dörtte birinin okuma yazması yoktur. Uygur bölgesindeki çatışmalar genellikle Çin Hükümetinin yürütmekte olduğu ırkçı politikadan kaynaklanmaktadır. Çin Hükümeti bu siyasete karşı gelen Uygurları çeşitli bahanelerle acımasız bir şekilde bastırmaktadır."

ÇİN HÜKÜMETİ YİNE 10 MÜCAHİDİ ÖLÜM CEZASINA, 55 MÜCAHİDİ İSE ÇEŞİTLİ CEZALARA ÇARPTIRDI

Kazakistan Uygurlar İttifakının Başkanı Kah-

raman Hocamberdi'nin haberi: İli Vilayetlik Orta Halk Mahkemesi Başkanı Akan Sadırbegin'in kararı ve Xin Jiang Uygur Özerk Bölgesi Yüksek Halk Mahkemesinin onayıyla 25, 27, 28, Ocak tarihlerinde İli vilayetinin Gulca Şehri, Korgas ve Nilka nahiyelerinde ayrı ayrı mahkemeler düzenlenip, 10 mücahit ölüm cezasına, 55 mücahit ise çeşitli cezalara çarptırılmıştır.

25 Ocak'ta Korgas nahiyesi mahkemesinde yargılanarak ölüm cezasına çarptırılan mücahitler şunlardır:

Nur Mehmet İsmail, 24 yaşında, Süyduglu.

Abdulkerim Abdurrahim, 21 yaşında, Korgas Nahiyesi Lengger köyünden.

Abliz Osman, 25 yaşında, doğum yeri Hotan, ikamet yeri Süydung.

Alim Yakup, 22 yaşında, Yarkentli.

Ablimit Mehmet, 29 yaşında, Süyduglu.

Abdülşekur Nurullah, 34 yaşında, Korgas nahiyesinden.

Hasancan Musacan, 28 yaşında, Korgas nahiyesinden.

27 Ocak 1999'de Nilka nahiyesinde ölüm cezasına çarptırılan mücahit:

Rozi Kayum, 46 yaşında, doğum yeri Artuş, Nilka nahiyesinde ikamet ediyordu, tüccar. Bölücüler'e ekonomik yardımda bulunduğu suçlamasıyla ölüm cezasına çarptırılmıştır.

28 Ocak 1999'da Gulca şehrinde mahkeme yapıp ölüm cezasına çarptırılan mücahitler şunlardır:

İbrahim İsmail, 43 yaşında, Gulca nahiyesinden olup, Şubat 1999 yılındaki Gulca olayına katıldığı suçlamasıyla ölüm cezasına çarptırılmıştır.

Abdurrahim İSA, 35 yaşında, Kaşgar Tokuzaklı, İslami İslahatçılar Teşkilatına üye olduğu suçlamasıyla ölüm cezasına çarptırılmıştır.

Çin Hükümeti bunların dışında, Hamit Ablet ve Ahmet Can başta olmak üzere 55 mücahidi iki sene gecikmeli infaz ve ömür boyu hapis cezası olmak üzere çeşitli cezalara çarptırmıştır.

* * *

DÜNYA UYGUR GENÇLERİ KURULTAYI VEKİLLERİ, BİRLEŞMİŞ MİLLETLER TEŞKİLATI İNSAN HAKLARI KOMİTESİ ALMANYA ŞUBESİNİN DÜZENLEDİĞİ İNSAN HAKLARI KONFERANSINA KATILDI

ETİC Haberi: Birleşmiş Milletler Teşkilatı İnsan Hakları Komitesi Almanya Şubesi 20-21 Mart 1999 tarihlerinde Almanya'nın Frankfurt şehrinde 1999 Yılı İnsan Hakları Konferansı düzenledi. Konferansa 50'den fazla ülkeden temsilci katıldı. Bunların arasında Çin Demokratik Millî Birliği ve İç Moğolistan temsilcilerinin yanı sıra Doğu Türkistan'ı temsilen Dünya Uygur Gençleri Kurultayı İcra Komitesi Başkanı Dolkun İsa başkanlığında 4 vekil katıldı.

Konferansta ilk önce, Amerika, İngiltere, Fransa ve Almanya gibi ülkelere gelen insan hakları araştırmacıları, hukukçular ve bilim adamları insan haklarıyla ilgili bildirimlerini sundular. Bildirimlerinde insan haklarının günümüzdeki durumuna değindiler. Konferansta özellikle insan hakları ihlali şampiyonu Çin, Rusya ve Vietnam gibi ülkeler üzerinde duruldu. Bu üç ülke halkları adına meşhur Çinli demokrat Wei Jing Sheng, Vietnamlı demokrat Don Wihat ve Rusyalı demokrat Lodwei Alwera ülkelerindeki insan hakları konusunda detaylı bilgi verdiler.

Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlali Asya Pasifik komisyonunda tartışıldı. Dünya Uygur Gençleri Kurultayı İcra Komitesi Başkanı Dolkun İsa Doğu Türkistanlılar adına konuşarak oradaki insan hakları ihlalini delilleriyle detaylı bir şekilde ortaya koyarak şöyle dedi:

"Doğu Türkistan Çinliler tarafından işgal edildikten sonra, Çinlilerin göçmen yerleştirdiği, istediği gibi talan ettiği ve atom denemeleri yaptığı bir yere dönüştü. Çinliler Doğu Türkistanlılara hiçbir zaman yaşama hakkı tanımadı. Doğu Türkistan'a gelen Çinliler de Uygur Türklerine zulüm etti. Kendilerini egemen toplum, üstün ırk olarak gördü. Uygurların demokratik tepkilerini hoşgörüle karşılamadı. Meselâ: 1985, 1988 ve 1990 yıllarında Doğu Türkistan halkı demokratik gösteri düzenlediğinde, Çinliler destek vermedi. Bu durum Uygurlar ile Çinliler arasındaki ilişkileri gerginleştirdi. Bundan dolayı Uygurlar, Çin aske-

rf gücüyle ve Çin halkının düşmanca tutumuyla karşı karşıya kaldı. Ben Çinli demokratların bu konuyu Doğu Türkistan'daki Çinlilere iletip, onlara Doğu Türkistan halkının insanî haklarını iade etmelerini söylemesini rica ederim."

Toplantıya katılan Çin Demokratik Hareketi Lideri Wei JingSheng bu istek karşısında şöyle dedi:

"Doğu Türkistan'a gelen Çinli göçmenler kendileri gelmiş değillerdir. Onlar Komünist Çinliler tarafından kandırılıp getirilmişlerdir. Onlarda Doğu Türkistan halklarının hak ve hukukuyla ilgili bilgi eksikliği var. Biz demokratlar olarak onları bilinçlendirmeliyiz. Bu konuyu diyalog ve birbirimizi tanıyarak çözmemiz gerekir. Doğu Türkistanlıların hak ve hukukunu korumak bütün demokratların, özellikle Doğu Türkistan'a göç eden Çinlilerin vazifesidir. Aynı zamanda onların kendilerine olan saygınlığını güçlendirme yoludur."

* * *

ALMANYA'DAKİ UYGURLAR ÇİN DIŞIŞ- LERİ BAKANI TANG JIA SU'NUN ALMAN- YA'YA ZİYARETİNDEN DOLAYI GÖSTERİ DÜZENLEDİLER

ETİC Muhabiri: 26 Mart 1999'da Almanya'nın Başbakanı Shröder Başbakanlık binasında Çin Dışişleri Bakanını kabul ettiği sırada, merkezi Almanya'da bulunan Avrupa Doğu Türkistan Birliği üyeleri Bonn şehrindeki Başbakanlık binası önünde Çin'i protesto mitingi düzenledi.

Dünyadaki Tehlike Altındaki Milletleri Koruma Teşkilatının organize ettiği bu gösteride Doğu Türkistanlı göstericiler, Almanca yazılan "Çinliler Doğu Türkistan'daki soykırımını durdursun!", "Doğu Türkistan'daki siyasi suçlular serbest bırakılsın!", "Doğu Türkistan'a Bağımsızlık!", "Çin'deki İnsan Hakları İhlali Durdurulsun!"... gibi sloganlar ile yürüdüler. Gösteri yabancı gazetecilerin büyük ilgisini çekti. Pek çok görsel ve yazılı basın muhabiri göstericiler ile röportaj yaptı.

Bu gösteriye başkanlık eden Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin kurucularından Enver CAN, yabancı gazetecilere Doğu Türkistan'ın bugünkü durumuyla ilgili bilgi verdi ve yabancı gazetecilerin her zaman Doğu Türkistan meselesiyle ilgi-

lenmesini istedi. Bir gazeteci Enver CAN'a "Siz Almanya Başbakanının Doğu Türkistan ile ilgili Çin Dışişleri Bakanına ne söylemesini isterdiniz?" diye sorduğunda Enver CAN şöyle cevap verdi: "Bence Almanya İnsan Hakları konusunda tarafsız olmadı. Çin Hükümeti de bazı Avrupa ülkelerinin bu tutumundan yararlanarak Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlallerine devam etti. Eğer Almanya başta olmak üzere bütün Avrupa ülkeleri ortak bir şekilde Çin'e baskı yaparsa, Çin hükümeti evrensel insan hakları beyannamesine uyup, Doğu Türkistan'daki insan haklarına saygı göstermek zorunda kalacaktır. Doğu Türkistan'da barışı sağlamanın tek yolu Çin Hükümetinin halkımızın millî, kültürel ve dinî özgürlüğüne ve halkın kendi kaderini kendisinin belirlemesine saygı göstermelidir."

Gösteri esnasında, Dünyadaki Tehlike Altındaki Milletleri Koruma Teşkilatının Alman Başbakanına yolladığı mektup basın mensuplarına dağıtıldı. Mektupta: "Çin diktatörlerinin elinde ezilmekte olan halkın umudu sizsiniz. Bugün Çinliler Doğu Türkistan'da soy kırımını uygulamakta. Bunun karşısında sessiz kalmak mümkün değildir. Bundan dolayı, sizin Çin Dışişleri Bakanına insan hakları konusunu hatırlatmanızı rica ederiz." denilmektedir.

* * *

DOĞU TÜRKİSTAN'DAKİ SİLAHLI ÇATIŞ- MALAR, ÇİN'DEKİ PATLAMA OLAYLARININ ÖNEMLİ SEBEPLERİNDEN BİRİ

ETİC Haberi: Demokratik Çinliler tarafından yurt dışında yayımlanmakta olan BEİ JİNG BAHARI dergisinin 1999 yılı Nisan ayı sayısında "Çin'deki Patlamalar İle İlgili 8 Büyük Mesele" adlı bir rapor yayımlandı. Bu raporda şu an Çin Komünist partisinin karşı karşıya bulunduğu Çin'deki 8 probleme yer verilmiştir. Raporun 8. bölümünde şöyle denilmektedir: "Çin'deki azınlıkların bağımsızlık isteği gittikçe güçlenmektedir. Özellikle Sin Jiang'daki Uygurların bağımsızlık hareketinde silah kullanılmaktadır. Bu yılın başlarında Uygurlar Korla civarındaki Lopnor yolu üzerinde bulunan füze ambarına saldırdılar. Bunun neticesinde 21 halk kurtuluş askeri öldürüldü, 6 asker yaralandı ve çok sayıda askerî mühimmat

ateşe verildi. Çin Hükümetinin ayrılıkçı grupları acımasızca bastırması neticesinde, etnik çatışmalar gittikçe güçlenmiş ve böylece Çin'de silahlı çatışmaya dönüşmüştür."

İSVEÇ PARLEMANTO ÜYESİ DOĞU TÜRKİSTAN VEKİLLERİNİ KABUL ETTİ

ETİC Haberi: İsveç'teki Yeşiller Partisi'nin Avrupa Parlamentosu daimî üyesi Malulin Holm Hanım, 22 Mart 1999'da Belçika'nın başkenti Brüksel'de Avrupa Parlamentosu binasının önünde Çin'e karşı gösteri düzenleyen Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin reisi Askar Can başkanlığındaki Doğu Türkistanlı temsilcileri kabul etti.

Malulin Hanım görüşme sırasında Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin reisi Askar Can'ın Doğu Türkistan'ın bugünkü durumuyla ilgili konuşmasını dinledikten sonra, "Ben Uygurlar ile ilgili yeterli bilgiye sahip değilim, mümkün olduğu kadar bilgilendirin beni. Ben İsveç Parlamentosunun, Avrupa Parlamentosundaki daimî vekili olarak Doğu Türkistan davasına elimden gelen yardımı yapacağım" dedi. Sonunda Doğu Türkistan vekilleri ile hâtırâ fotoğrafı çektiren Malulin Hanım Avrupa'da yaşamakta olan Uygurlar ile olan dostluğunu sürdürmek istediğini söyledi.

KAZAKİSTAN CUMHURBAŞKANI NURSULTAN NAZARBAYEV'E YAZILAN MEKTUPTAN BİR BÖLÜM

Açıklama: Bu mektup Kazakistan Hükümetinin Hamit Mehmet başkanlığındaki 3 siyasi sığınmacıyı Çin Hükümetine geri vermesinden dolayı Avrupa Doğu Türkistan Birliğinin Kazakistan Cumhurbaşkanı N. Nazarbayev'e faxladığı ve Kazakistan'ın Almanya'daki Büyükelçiliği aracılığıyla gönderdiği mektup. Mektup Almanca yazılmış olup, gazetemiz tarafından Uygurca'ya çevrilmiştir.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Sayın Nursultan Nazarbayev hazretlerine:

Sayın Cumhurbaşkanı hazretlerinin de mâlumudur, Hükümetiniz Çin Hükümetinin şu anda Doğu Türkistan'daki Uygurlara acımasızca zulüm ve işkence yaptığını, Uygurları mahkemeye çıkar-

madan toplu şekilde öldürdüğünü bilmesine rağmen, Kazakistan'a siyasî sığınmacı olarak gelen Hamit Mehmet, Kasim Mehpir ve İlyas Zordun'u Çin'e teslim etti. Hükümetinizin yaptığı bu gençleri bile bile ölüme göndermekten başka bir şey değildir. Teşkilatımız Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalini, insanlık dışı siyasî baskıları yakından takip eden ve gerekli tepkiyi göstermekte olan bir teşkilat olarak, bu yaptıklarınızdan ötürü hükümetinizi kınıyoruz. Bundan sonra, uluslararası hukuk ve kurallara uymanızı talep ediyoruz.

Muhterem Cumhurbaşkanı hazretlerin de bildiği gibi, Doğu Türkistan'da tarihten beri Uygur, Kazak, Kırgız, Özbek ve Tatarlar birlikte yaşaya gelmiştir. Bu topluluklar dili bir, dini bir kan kardeşlerdir. Fakat bizim tarihî düşmanımız olan Çin Emperyalizmi bu kardeş milletleri birbirine düşürmek için elinden gelen her şeyi yapmaktadır. Bundan dolayı Hükümetiniz insanlıktan uzaklaşmış Çin emperyalizmine destek vermeyerek, ezilmekte olan kardeş topluluk Uygurların duygularını paylaşması gerek. Böyle yaptığınız zaman mübarek Kazakistan kendi tarihî vazifesini yerine getirmiş olur.

Avrupa Doğu Türkistan Birliği, Avrupa'da yaşayan Uygur aydınları tarafından 1990 yılında kurulmuştur. Teşkilatımızın esas amacı, Doğu Türkistan'daki insan haklarını korumak, demokrasiyi gerçekleştirmek ve yakın gelecekte Doğu Türkistan'ı bağımsızlığına kavuşturmak için bütün Avrupa'da hızlı bir şekilde çalışmalarını devam ettirmektedir. Kazakistan Cumhuriyeti bağımsızlığına kavuştuğunda biz Uygurlar çok sevinmiş ve Kazak kardeşlerimizin coşkusuna ortak olmuşuk. Uygur halkı için de millî bağımsızlığın kapısının açıldığına inanıyorduk. Aynı zamanda Kazakistan Cumhuriyetinin bizim bağımsızlık mücadelemize destek vereceğine inanıyorduk. Maalesef, ülkenizde vuku bulan bu son olay bütün Uygur halkını umutsuzluğa sürükledi. Gerçekten dili bir, dini bir, ırkı bir komşumuzdan böyle bir vefasızlığı beklemiyorduk.

Yukarıda da bahsettiğimiz gibi, hunhar Çin Hükümeti Uygur halkı ile Kazak halkı arasındaki dostluğu bozmak için elinden geleni yapmaktadır ve yapmaya devam edecektir. Bunun için duyar-

lı olup, Çinlilerin bu tuzağına düşmememiz, tarihi bağlarımızı daha da pekiştirmemiz ve bu kardeşliğin değerini bilmemiz gerek.

Son olarak cenaplarından şunu ıstirham ediyoruz ki, kardeş Kazakistan Hükümeti, Doğu Türkistan'daki insan hakları ihlalleri karşısında sessiz kalmamalı ve aynı zamanda Doğu Türkistan halkının bağımsızlık mücadelesine destek vermelidir.

Sonsuz hürmet ve saygılarımla.

Avrupa Doğu Türkistan Birliği Reisi

Askar CAN 05.03.1999

BÜTÜN ÇİN'İ RÜŞVET SARMİŞ DURUM- DA

Çince "Bei Jing Baharı" dergisinin Nisan sayısındaki haberi: Bugün Komünist Partisi yönetimindeki Çin'de rüşvet doruk noktasına ulaştı. Çin Komünist Partisi 1978 yılı açıklık politikasını yürürlüğe konduktan sonraki 20 yıl içinde toplam 712 binden fazla rüşvet ile ilgili suç mahkemede görülmüş. Bu rüşvet suçu en fazla işlenen alan siyasetçiler ile askerler içinde olduğu belirlenmiş.

Geçen yılın son yarı yılında 28 bin askerî yönetici hakkında soruşturma açılmıştır. Bunların içinde 2000 kişinin rüşvet aldığı belirlenmiştir. Sadece Senska barajının yapımında, baraja ayrılan bütçeden para çalan 105 kişi tutuklandı. Çin'deki rüşvetçi yöneticiler arasında, Çin yüksek mahkemesi hakimi, Rüşvetle Mücadele Dairesinin Başkanı Wei Ji, Çin Emniyet Genel Müdürlüğü'nün Müdür Yardımcısı Li Zhi zhu gibi yüksek rütbeli yöneticiler de yer almaktadır.

ÇİN'DE BOMBALAMA OLAYLARI GÜN GEÇTİKÇE ARTMAKTA

BEİ JİNG BAHARI dergisinin Nisan ayı sayısındaki bir habere göre, son aylarda Çin'de patlama olayları çoğalmakta. Sadece ocak ayı içinde 12 tane patlama olayı vuku bulmuş. Olayda 33 kişi ölmüş, 100'e yakın kişi de yaralanmıştır. Çin Sosyal Bilimler Akademisinin raporuna göre, geçen yıl Ocak ayından Eylül ayına kadar olan süre zarfında 2500 patlama olayı vuku bulmuştur. Bunların çoğu siyasî nedenlerle ortaya çıkmıştır.